

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—
POLUGODIŠNJE I TROMJESECNO SURAZMjERNO. MJESECNO
K 120.— POJEDINI BROJ 10 PARA.— OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM

... TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. ...

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBĆIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNJI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRŽUĆNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

BR. 49.

ŠIBENIK, 20. LIPNJA 1914.

„Spasavanje“ Dalmacije.

Napokon je i dr. Matej Drinović da svoj placet osnovi o kooperaciji ili fuziji demokrata i hrv. stranke, nakon što je Trumbiću i Smoljaku dalo svjedočenje otačbeničtvu. On pače zna cijenit silnu štvrću one dvojice splitskih gromovnika, jer „nastoje, makar svojim poniznjem“, spasiti ovu jačnu zemlju od najgnusnije Švihovštine i najpodlijeg konfidenstva“.

Advokati Smoljaka i Trumbića jačno kvitirat će sa zahtvalnošću Drinoviću ovu pomoć. Oni, po argumentiranju Drinovićevu, postaju spasiatelji ove jačne zemlje; dakle i najveći dobročinitelji naroda. Ali oni i ponizuju se, a to je ponizje nijeho u tome, što daju ruku hrv. stranci. Dakle članovi hrv. stranke, po mnenju Drinovićevu, nešto su ponizujućega! Kako će gg. Ivčević, Tommaseo i drugovi kvitirat Drinoviću, koji je spiritus agens zašvanove kooperacije, ovaj ne baš laskavi kompliment, stvar je njihove osobne i političke reputacije.

Rekošmo, da je Drinović spiritus agens, duša, ove kooperacije. Ovo, osim iz obćenitih pojava, zaključujemo i iz njegovog vlastitog pisanja. Dr. Drinović veli, da naumljenje kooperacije ne osudjuje niti je napada — dakle on je odobrava. Što pak kaže, da ne želi na nijedan način uplivati na zaključke sutrašnje demokratske skupštine, to je samo pljeva na vjetru, dok on u istom svom članku („Kooperacija stranaka u Dalmaciji“ br. 949) diktira, da se iz redova hrv. stranke moraju izlučiti neki elementi. A koji su to elementi, rekla je „Zastava“ kada je otvoreno zahtjevala izbocenje dra. Tommasea i drugova, a „Sloboda“ uvijenim riječima tome se prikupila.

Za značaj ovog kooperiranja sva-kako je vrlo važno, kada si jedna strana prisvaja pravo da diktira drugoj strani u pitanjima koja su njoj autonomna. Što je govorio dr. Drinović kada je hrvatska stranka u predmetu izbora prisjednika Žemalj-koškog Odbora izlučivala njegovu osobu, i nije li baš radi takovog nametanja i jedino radi osobe Drinovićeve stavlja se stranka prava na ratne noge s hrv. strankom?

Ako ipak demokrati cijene, da mogu stavljanje takove uvjetne; ako i u hrv. stranci ima ih tu i tamo koji tome odobravaju, onda je u tome dokaz, da se ne radi lih o kooperaciji, nego da se radi o fuziji stranaka. Ali dr. Tartaglia u „Slobodi“ izjavlja: „Nitko nije nikada ni posmislio, a kamo li namjeravao, da naumljenom kooperacijom skrene hrv. puč. napr. stranku sa staze slobodo-umila i napredka, pak da je uvede u nenaravnu kolotečnu reakcionarstva... Tu namjeru nijesu nikada imali oni predstavnici, koji su o toj kooperaciji vjećali s izaslanicima hrv. stranke...“

Revizija neće i ne smije nikako dirati u korjene i bivstvo napredne stranke... Kooperacijom se napred. stranka nikako ne odriće svoje zadace...“

Što je dakle ovo? Stranke imale bi tobože revidirati programe, ali krajnji i bivstvo demokratske stranke ostaju netaknuti. Niže li ovo samo zavarivanje javnog mnenjena? Ne znači li ovo da demokratska stranka hoće da nametne hrv. strance svoj kulturno-vjerski program? A da se to postigne, moraju se iz hrv. stranke izobčiti Tommaseo, Ivčević...

vič i svi konservativni elementi, eda ostane slobodno i polje Macchieu, Alačeviću i dr., elementima koji su i onako dosad bili samo demokratsko krilo u hrv. stranci. Samo ovako moguće je razumjeti Tartagline apoditičke tvrdnje da se demokratska stranaka ne odriće svoje zadache.

Kad ovako stvari stope, hoćemo da vidimo te trijemene ljudi koji će imati volje da na ovaj način Dalmaciju „spasavaju“; hoćemo da vidimo te muževe koji će imati srca i duševnosti da stječu u kui sve što je ozbiljnijega, trijemennijega i plemenitijega.

Treba znati i to, da se je ona šačica šibenskih demokrata (na sastanku preksinoće bilo ih 91) prvo bitno odlučno opirala naumljenoj kooperaciji sa hrv. strankom. Oni su anatemisali dra. Ilijadicu jer se je, skupa sa pristašama hrv. stranke, približio nama pravašima; anatemisali ga, jer bi se bio odrekao naprednjačkog programa. Ako oni ipak su sada za kooperaciju s hrv. strankom, što potvrđuje i dr. Drinović svojim pisanjem, onda je u tome jedno od dvojega: ili se odrekoše naprednjačkog programa, a onda čemu napadali dra. Ilijadicu, ili ne napustiće od svog naprednjačkog programa niti jednog jota, a onda je od njih prosti i nemoralno izigravanje boljeg dijela hrv. stranke, jedna nova barketa koja bi imala stanovito spekulantskoj kliki donijet izključivo gospodstvo.

Bilo što bilo, većeg dijela Dalmacije neće bit u toj igri, jer ona vodi do podpuna moralnog i materijalnog uništenja zemlje.

HRVATI! Sjećajte se u svakom pogledu naše Družbe sv. Ćirila i Metoda.

k sebi tvoga muža i iznoseću mi posao, donekle uime predsjedništva, koje se jur umješalo u ovu rabotu, upitati će ga, je li kader isplatić; odgovori li nječo, obećat će mu, da će mi pribaviti odgovor. Megijat će vi imati dokada, do 15. travnja, tražiti ili ne razjašnjenje o tome mužu.

„Pisao sam svojim majci, da čim bude moći, dogje u Rim. Kad je već određeno, da se obavi, neka se odmah obavi. Reći bi, da će doći svršetkom mjeseca. Unajmo sam od sutra, dne 15., tavan na poljanu Venecija. Uzasnja buka; tu će se moja majka zabavljati. Ne znam ni sam, zašto i ja, borave s njome, volim biti neko tijelu. Nu što to mari? U drugim prilikama s njome živjeti bila bi po me neponodnosiva žrtva; sad sam, malo o malo, ravađušan i po duševnosti ne mogu zaslutiši kod tebe ve-like zadužbine, kad sam pristao na twoje molbe.“

„Po svoj če se prilici brzo odreći za-stupstva. Pa što ćeš ti i za ovo mariti? Oh, Jeleno, Jeleno, bit će zlo, što ti ovako pišem, nu ako se moje srce po koj put prelje, doisto će biti red, da navre iz njega čemerna krv. Primiti sam, znaj, iz izbornoga sreza dugi pismeni prosjev protiv svoga parlamentarnog rada. Ne misli, da je gorčina baš u tome. Pismo imade 226 potpis; opet ti ne bih znao reći, koliko ih je krivih, koliko od neizbornika. Jedan je autentični prijevod, bio poslao predsjedništu komore. Ovo 226 budala ne opažaju, da mi time prinose uslugu. Svakom drugom prigodom bio bih se sprudio njihov prozir; sad je po me sreća, što mogu smignuti iz ove Komore, koja se utapa, odlučuću svoju kan-

Progonstva Bugara u Macedoniji.

Ovaj bi se naslov morao čitati u sva-kom broju našeg lista, kad bi htjeli bilježiti svu nedjelu, koja se provadaju u nesretnoj Macedoniji. Grci i Srbi kaže da se natječu, da sto brže i svestranje izkorijene sve što je bugarsko u Macedoniji i sve što samo sjedi na Bugarsku. Natječu se u toj dičnoj rabi, kojih aplaudiraju ili ih ignoriraju i drugi strani nadriopatriote, slovenski i naši, a da se u njima i ne buni osjećaj pravice-nosti, bratske i kršćanske ljubavi.

Ognjem i mačem svravnjuju Grci i Srbi sve što je bugarsko. Tko svoje bugarsko imne ne preobrije prema narodnosti svog novog gospodara, tko se ne odrće svoje narodnosti bugarske, za toga ne očigledi Evrope nema u Macedoniji pardona. Ove dogodjaje strana štampa jedva kad i biliježi, te prepusta svojih sudbinu Bugare u Macedoniji jednakom ravnodušnosti, kako je to bilo za turskog režima. Nije bez razloga macedonsko gospodstvo postalo međunarodnom kriticom, a te odnošaje uređuju sada „temeljito“ novi vlastodržci.

Iz makedonskih doline suza dopire do nas tek kadak odjek kriza pod nož sav-jenikom občenika, zapuši iz tijela krv bugarskih junaka, a jauk i lelek proganjena naroda, kog se tjeraj se djedovine svoje, izazivaju samlosti i simpatije pravednosti.

Onomadne su makedonski emigranti svratili pažnju na svoju tužnu domovinu spomenicom, koju podnješte bivšem predsjedniku londonske konferencije, zatim sponzorima Francuzke, Njemačke, Austrije, Italije i Rusije. Parižki „L' Orient“ donosi tekst teck memoriala, koji crnji bojamajrije zvijozdno stanje Bugara u Macedoniji. Izteče se to, da je krvari Šovinizam vlastodržaca dosegao granice paroksismu. U domovini Cirila i Metoda, stvoritelj bugarskog alfabet, lučnošta slavenstva, brane Grci slaviti tu svetu braću, prvi put nakon jednaest stoljeća. Što su Turci dozvoljavali, krate sada kršćani uz podporu slavenih saveznika. „Uslijed bedžduvne otimačine, unatoč stoljećnoj borbi za bugarsku narodnost, za narodnu vjeru i crkvu, za bugarske škole, unatoč svete i junaka borbe, izvodi se u spomenici dalje, nema danas ništa

više ni od naših crkvi, ni od škola, pa i sama činjenica, da želimo biti i ostati Bugari, smatra se zločinom. Mi prosvjedujemo protiv nečovječnog i paklenkog stanja, što ga je u našoj nesretnoj domovini stvo-rilo bugarsko-makedonski traktat, apeliramo na civilizaciju i tražimo, da nam se osiguraju naša stoljetna prava, te da Evropa dade Macedoniju autonomiju...“

Nekidan je „Reichpost“ zabilježila, da su i katolici u Macedoniju izvrgnuli najvećim zanovetanjima. Kad se Srbija ne bi bojala Austrije, koja štiti katolike, izzečeli bi i oni isto takratni putem kao i u Bugari. Sve što nije srbsko, to je njima na putu, a ipak nema Srba u Macedoniji na 20%. Jednaka sudbina prati i Rumjane u Macedoniji, jer Grci progone i njih, kako to opetovanje javlja glavni bugarsko-makedonski list „Adverl“. Vlastodržci rade sve kao po dogovoru, te hoće da izkorijene sve što im dosta pouzdano, jer se očito boje daljnog razvoja odnosaja, koji neće i ne može izostati. Mi vjerujemo u bolju budućnost Macedonije.

Slaveni u Italiji.

Pisano je mnogo o kulturnom i gospodarskom zastoju našega naroda pod venecijanskim upravom. Jeden zastupnik u talijanskoj komori iznio je stvari, prama kojima moramo zaključiti, da nam pod našnjom talijanskom upravom nebi bilo bolje. Zastupnik Morpurgo iznio je, u formi zaista blagu, ali u ustini težku, obtužbu protiv načina kako se gospodarski i kulturno postupstvo na 36.000 Slovenceva koji žive u mlađkoj pokrajini u kotarima Sv. Petar, Čedad, Moža, Tarcent i Gemona.

„Dogodjaji u Trstu — reka je zast. Morpurgo — koji su nam još živo u pameti, potvrđuju ponovnu potrebu, da posvetimo posebnu i budnu pozornost pučanstvu, koje mora da bude uvijek živa straža narodnog čuvstvovanja. Pomislite, da dolaze dnevno tome pučanstvu u njegovom domaćem jeziku vijesti, kako su Slaveni s onu stranu granica u susjednim carstvima predmetom privilegijalnog i ljubavlju punih njegovanja, i pomislite, kako se na njih vršno djeđo prilagodići putem vrlo raširenog novinstva. Priznati moram, da je vlasta u 18 godina, odkada je to zahtjevam,

k sebi tvoga muža i iznoseću mi posao, donekle uime predsjedništva, koje se jur umješalo u ovu rabotu, upitati će ga, je li kader isplatić; odgovori li nječo, obećat će mu, da će mi pribaviti odgovor. Megijat će vi imati dokada, do 15. travnja, tražiti ili ne razjašnjenje o tome mužu.

„Pisao sam svojim majci, da čim bude moći, dogje u Rim. Kad je već određeno, da se obavi, neka se odmah obavi. Reći bi, da će doći svršetkom mjeseca. Unajmo sam od sutra, dne 15., tavan na poljanu Venecija. Uzasnja buka; tu će se moja majka zabavljati. Ne znam ni sam, zašto i ja, borave s njome, volim biti neko tijelu. Nu što to mari? U drugim prilikama s njome živjeti bila bi po me neponodnosiva žrtva; sad sam, malo o malo, ravađušan i po duševnosti ne mogu zaslutiši kod tebe ve-like zadužbine, kad sam pristao na twoje molbe.“

„Po svoj če se prilici brzo odreći za-stupstva. Pa što ćeš ti i za ovo mariti? Oh, Jeleno, Jeleno, bit će zlo, što ti ovako pišem, nu ako se moje srce po koj put prelje, doisto će biti red, da navre iz njega čemerna krv. Primiti sam, znaj, iz izbornoga sreza dugi pismeni prosjev protiv svoga parlamentarnog rada. Ne misli, da je gorčina baš u tome. Pismo imade 226 potpis; opet ti ne bih znao reći, koliko ih je krivih, koliko od neizbornika. Jedan je autentični prijevod, bio poslao predsjedništu komore. Ovo 226 budala ne opažaju, da mi time prinose uslugu. Svakom drugom prigodom bio bih se sprudio njihov prozir; sad je po me sreća, što mogu smignuti iz ove Komore, koja se utapa, odlučuću svoju kan-

ditudatu do općenitih izbora na proširenom pravu glasovanja. Ne bi znao, hoće li se sada odreći, ili će pričekati raspravu o vojničkim trošcima, koja me napustiće. Po svoj če se prilici držati prve odluke i to valja brzo odlučiti, jer, reč bi, da će se Komora odgoditi za deset, dvanaest dana. Izlazi ču glasovito, porazbijav sva docilog cakla.

„Nastavljiamo ovo pismo kod kuće, a počećemo ga bio u Komori, gdje sam danas mislio govoriti o otoku mletačkih željeznicu, što naprotiv prošlo mirno, jer sva ova čeljad misli na druge, aktuelne ili nastojane slične posle svojih odnosnih postupaka, svi sinovi jednog jedincatog otkupa.

„Isetao sam sam s svojim govorom i sa mnogim drugim važnim stvarima na želidcu naskrbi se zraka. Rijavio se čutim, Sustroje sam jednu gospogiju, što bila na mjeru dovesti me u svoju kočiju i Villa Borghese; nu meni je bilo nužno pripraviti, barem u pameti, jedan pregledni članak, koji do tri dana moram učitati, a nijesam jošti ni retka napisao. Ostavim dake gospodju i odvezem se u Villa Wolksnky, gdje imaju ružu, ruševina, gavrana i zatišja, koliko se to može poželjeti za nekih psiholoških trenutaka; koji su mi poznati. Sjedam u osjen jednoga svoda dell' Acqua Claudia, naprama svetom jeruzolimske Križu i naprama rimskoj pustoši i počem sabirati svoj članak: „Jedna ideja kneza Bismarcka. Ongje kralj mene ispružila se iz opeka staroga stupu maljuna mramorna ruka sa svojom zaobljenom podlakticom.

„Za tren nijesam mislio na Bismarck i na njegovu ideju o samom jednom odgo-

vrijlo zaposlen. Što ćeš? Više se ne valja ničemu čuditi. Kad se kaže, da ti pišem iz Cefalu i da sam u gostionici, malo koračaju od obitališta svoje kćeri! Ne znam više, na kome sam svijet. Zatekla sam Jelenu nešta zdravljia, ali ljuto i nemilo duševno po-rušenja. Jelina Jelena, pomisliti ti, nijesam li ja nesretni imati onakog zeta! Štrem on manje osjeća, manje se uzneniruje nego li ja; na njezinu položaju bila bih deset puta umrla.

„Reč bi, da čemo brzo tamo otpu-tovati. Zahvaliti je tebi, ako se može zero odahnuti prije te blažene isplatiće; nu opet je dobro, kako primjećuje Cenezz, da se dodje na lice mjesata. Molim te, unajmi dvije sobe i jednu dvoranu alla Minerva, po mogućnosti ne odviše na visoku. Brzo-javno čući da je vlastodržac, ako se ne mijenjaju odluke, jer se ovdje mijenjaju odluke svakoga treba. Ne dokučujem više Jelenu.

„Ostavila sam svoga svaka u dobrome stanju. I njegova je odluka po srijedi, da sam u gostionici. Ah, dragi Danijele, s kakovom mi je čeljadi dosudjeno živjeti!

„Do skorog vidjena; nadajmo se. Nastoj, ako je mogućno, da sobe budu do poljane.

„Tvoja preljubezna tetka Tarkvinija.

„NB.! Sad je prisjedila enigmatička posjetnica moga zeta, koja povjećala Jelenin nemir, a jednako i mene plasi. Sada se za-ključilo, da čemo biti u Rimu dne 24. izravnim vlakom na 145.

(Nastaviti će se.)

učinila nešto za slavenske kraljeve Venecije, ipak ne toliko koliko se bi moglo očekivati. Već sam opetovanio naglasio, i opet će ponoviti u drugoj prigodi, čega sve treba ona pokrajina, da poboljša svoje prometne svezne, da napredjuje u živilinarstvu i poljodjelstvu, u razvoju zadržnog života i na polju tehničke izobrazbe.

Dalje spominjem riječi Paskvala Vilaria o pogibijel slavenske propagande. Naglašuje, da treba širiti nauk te turati među Slovence talijanske knjige i časopise, kašto i zidati nove školske zgrade. Deset podpunno slovenskih občina u dolini, a pet na brdu trebaju nove škole i dječje vrtce. Ustanoviti treba dječiju zabavuštu kao pripravu za školu te opetovnicu. Širošašnim učenjima treba doznačiti primjere podpore, Ustanoviti treba pučke knjižnice, a u većim mjestima škole za odrasle. Da pak pouka u jeziku, koji djeca ne razumiju, bude što uspješnija, neka se ustanovi više razreda, a učiteljima neka se doznače posebne nagrade.

Lijepi sni Tommasea — reka je još zast. Morpurga — o savezu slavenstva s talijanskim kulturom izhlipili su. Najnovijih dogodajki, koji se još uvijek optaju, kažu najasnije, da Slaveni s onu stranu granica protive se na svaki način našemu jeziku i našoj narodnosti, da progone Talijane s onu stranu Adrije, pozivom na staro etničko srodstvo te mostojeći priču Slovence iz furlanskih dolina u krug svojih radnih i moćnih političko-vjerskih društava. Austrija je ujek dobrohotno pazila na prilike u pogrančnim krajevima te je venecijanska republika u svojoj državničkoj mudrosti osjećala svu važnost pučanstva na skrajnim granicama. Za te naše čuvare istočnih vratiju domovine zahtijevam od ministra nastave pametu školsku politiku!

Ministar nastave Daneo odgovorio je na ovu interpellaciju, te obecao zaujet se za zahtjeve od zast. Morpurga između. Ujedno je poslao pozdrav onom „patriotskom pučanstvu“ koju uvijek, unatoč nemalim poteskočćama, ostaje čvrsto uz veliku mater Italiju“.

Lijepi riječi, kakve je i Venecija imala za nas, a riječi joj ostale samo riječi.

RAD DRUŽBE SV. ĆIRILA I METODA.

Dne 14. ov. mj. obdržana je u Lignjaku Lovrana glavna godišnja skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Iz izveštaja o družinom radu razabiremo, da Družba udžbavala 42 škole, 10 dječjih zabavista i 4 nastavnina odnosno obrtna tečaja sa ukupno 77 namještenika. Lanjske godine proširila je svoju zabavistu u Cresu, dvorazrednu školu u Velikom Lošinju proširila na trorazrednu, dvorazrednu školu u Kastanjeru (Pula) na četverorazrednu, otvorila zabavista na Sustku, u Kasteliru, pa dvorazrednu školu na Velenu Vrh u Puli i jednorazrednicu u Sovinjskim. Dogradila se je školska zgrada u Lignju.

Družinibohodi u g. 1913. iznašali su oko 213 hiljada kruna. Troška bijaše sv. 208 hiljada kruna. Najviše od toga odpadna na učiteljsku berbu i to 123 hiljade kruna.

Podružnica ima Družbu 93. Od žigica imala je prihoda u 1913. preko 24.000 K; od cigaretnog papira 15.000 K; od „Mastin“ lastila 766 K; papir i svijeće 377 K; naroni biljež 4.000 K.

Svojom posljednjom voljom sjetili su se Družbe ovi pokojnici: Udova Scholz sa 200; veleč. Ivan Borečić, bivši župnik u Brezovici sa K 3.347.24; udova Josipa Culic-Bitoraška, Zagreb sa K 100; Vinko Mavrič, Mošćenička Draga sa K 100.

Od ostavine pok. dr. Banjavčića zapast će Družbu 130.000 K. Narodni blagdan takoder je odbacio ljeput svetu. Gradi se upravo natječaj, tko će da svojski proradi za Družbu. Tako je iz Dubrovnika primljeno K 5.000, iz Karlovca K 4.500 itd. Nadalje primila je Družba oveće prinose iz Amerike, od „Hrvatske Narodne Straže“ u Zagrebu K 4.000, od Nj. Preuzvremenosti gosp. nadbiskupa dra. Baueru K 2.000, od presv. gosp. dra Milana Amrusa K 1.000, od Hrvatske Narodne Zajednice u Pittsburghu u Americi K 2.000 itd.

Pošto je kastavski načelnik g. Kazimir Jeličić predložio da im nadzornoga vijeća, da se Ravnateljstvu za lanjsku upravnu godinu podijeli absolutori i pošto je taj predlog jednoglasno prihvaćen, prešlo se na razpravu o promjeni nekih paragrafa družinskih pravila, te se je zaključilo, da će Družba užeti u svoj djelokrug takoder i hrvatsko školstvo u Trstu.

Dosadašnji blagajnik g. Julije Miran Zahvaljuje se na časti odbornika i to zbog

prevelike zaposlenosti na drugom narodnom polju te je na njegovo mjesto izabran g. Rikard Katalinić Jerešov, koji već ima veliki zasluga za našu Družbu.

Ovaj krasan uspjeh istarske Družbe obvezniči će svakog Hrvata, a ujedno i potaknut sve nas, da poradimo još jače za provjjetljenje, za oslobođenje istarske naše braće. Napred za Družbu!

Političke vijesti.

Nakon sastanka u Konstanci i Konopištu, istodobni sastanci u Konstanci i u Konopištu predmetom su obće diskusije. Posjetu njemačkog cara prijestolosjedniku nadvojvodi Franji Ferdinandu pridava se veliki značaj obzirom na činjenicu, da su sastanku prisustvovali admirali nječijski Tirpitz i austro-ugarski Haus. I car i nadvojvoda zagovornici su kaže ratne mornarice. Njemačkoj je do toga da zdržene mornarice austrijske i talijanske imadu prevlast na Sredozemnom moru, kako bi Francuzi bila odsječena od afričkih svojih kolonija.

Na sastanku u Konstanci u nazdravljama između cara Nikolaja i kralja Karola izaknuto je prijateljstvo između obadvije države i nuda da će se stare veze, koje medju njima postoje, još više ojačati i razviti. U zdravici ruskog cara veli se, da je Rusija od ujek simpatijama pratila „subdijelne susjedne istovjernike“. Ovoj stavci zdravice bečka štampa osobito zamjeri. Ovo podsjeća na ono upozoravanje na interesu slavenstva u poznatom brojavu carevu kralju Petru i kralju Ferdinandu prošle godine.

Drugo, što je još značajnije, to je svečano naglašavanje održanja „stabilne ravnoteže“ na Balkanu. „Stalni nepromjenjivi cilj Rumunjske“ — reka je kralj Karol — jest, da doprije, da se stabilnom ravnotežom s državama odriže blagogorni mir, koji će im jedini omogućiti, da podignu ono blagostanje, koje žele.

Napokon, što je u sadašnjem momentu najvažnije, u obadvije zdravice konstatuje se, da prijateljstvo Rusije i Rumunjske, „najbolje odgovara i historijskim tradicijama i interesima obadviju susjednih država“.

Iz toga se da zaključiti, da posjet u Konstanci nije ostao samo „akt kurtoazije“.

Neki neutralni „posjet iz kurtoazije“ u ovom slučaju nije bio moguć, jer nikakva kurtozija ne traži da ruski car ide u posjet vladaru jedne male države, koja je još prije nekoliko decenija Rusiji služila samo kao prolaz za Turšku. Sudjeći i po dočeku i po izmjenjenim zdravicama, čini se, da posjet znači jedan ruski uspjeh i da je Rumunjska izgubljena za trojni savez.

Poljska politika Rusije. Ruski publicista, nekad zakleti prijatelj Poljaka Menjiškov u „N. Vremenu“ napisao je članak u kom kaže: „Zašto mi ne bi mogli dati Poljskoj ono što smo darovali Finskoj i Buhar?... Kavka, slovenska solidarnost, jedinstvo, uzajamna pomoć može da se formira, dok slovenstvo u Poljskoj ima, da tako kažem, „pokusno polje“ ruske državne kulture?

U toliko lakše može da se zadovolji interes vanjske ruske politike koji bezuvjetno traži da se Poljacima izdaje u susret. Obično se to predviđa, jer smo naučili da na polju vanjske politike dajemo značaj jedino narodima organizovanim u samostalne države, koji razpolaze vojnom snagom. No, u ratu između Rusije, Njemačke i Austro-Ugarske razpoloženje naroda od 24 milijuna, koji iz sebe ima slijaju historiju nekolicinih revolucija nacionalnih, nije faktor koji se smije bagatelisati.

Ocijeni li se sve ovo koliko treba, onda je bar djelomično ostvarenje poljskih želja i izmjene s Rusijom bliže možda nego što je bilo 1905., kad su ga u svoj program uzele ruske liberalne stranke, one iste koje su sad znatno smanjile svoje simpatije za Poljake radi njihove antijevrejske politike.

Nije bez značenja što ruska vlada tako uporno ostaje kod namjere da poljskim gradovima dalesamoupravu, koja je udešena tako da daje u upravi gradova premož poljskom elementu nad židovskim i nječijskim, i ako je Državni Savjet dvaput odobrio zakonsku osnovu o toj samoupravi koju je primila Duma po vladinu predlogu, Državne konserativne, ali ne reakcionarne, ruské stampe, koja nije nikad bila razpoložena prema Poljacima, potpuno se pokriva s ovim gledištem zvanice Rusije. Šta više, javlja se da bi vlasta bila spremna protivstvu gradsku samoupravi, iako ju je odbio Drž. Savjet, po §-u 87 ustava, koji je sličan austrijskom §-u 14, čim ljetosrja sesija Dume bude zaključena. Zato Poljaci,

ako se tvrdi, nisu ni uznenireni odbijanjem zakonske osnove u Drž. Savjetu.

I kada Stolipin, Kokovcev i Goremkin jednako konzervativno branje jednu osnovu, koja treba da bude most zbiljenja između Rusije i Poljske, onda je vjeroatvorno da je to zbiljenje u očima zvanice Rusije državna nužda. Pa ili je zvanica Rusija već ušla u neki sporazum i obveze prema konzervativnim poljskim krugovima, nosiocima tako zvane „ugodove“ politike, politike izmirenja, ili oni traže od Rusije, prije no se vežu za njenu politiku, jedan akt dobre volje i pomirjivosti.

Autonomija i ustanova Poljski u absolutističkoj Rusiji bila je za ruske konzervativne krugove stalna opasnost, kaoognješi gradjanske slobode, sakog se mogu s mnogo više brzine da upali Rusija, u kojoj je i bez toga bilo dosta upajivih elemenata. Međutim danas i Rusija ima kakav takav ustav, i to opasnost više ne postoji. A izmijenje poljskog državštva, u kom nikad državljene radikalne struje nisu bile jakе kao u Rusiji, s Rusijom osnažujući bi ruske konzervativne. Danas već kadetska „Riječ“ i „Denj“ predavacu Poljacima savez sa ruskim konserativcima i iznevjeruju slobodouniim skupinama, koju počinili svojim protužiskom politikom. Okavko „Srboran“.

Pred katastrofom u Draču. Najnovije vijesti govore, da je položaj Drača postao neodrživ. Do 1000 Miridita, koji bijuši poslanici u boj proti ustašama, pokrilo je boje pojedine. Po srijedi je izdajza. Zarobljeni ustaša Šešek Handi Rubisku izjavio je međunarodnoj komisiji, da su ustaše bili pozvani signalima iz Drača, da u ponećnjak u samu zoru napadnu Drač. Potvrđuju se dakle tvrdnje palog pukovnika Thomsona, da su neki izdajice iz Drača davalni znakove ustašama. Mnogo je svjedočanstava, da su ustaše bili dobro vodjeni, državljani koji potvrđuju da su to davalni Talijanji, od kojih bijuši uapšeni, a onda opet pušteni pukovnik Muricchio i prof. Chirigo.

Još nepridonje vijesti govore, da je Drača pao u ruke ustašama i da je knez Wied poginuo. Značajno je da je Essad Pasha postao nestalo u Rimu. Jedna naročita deputacija Arbanasa ponudila je arbanasko prijestolje prinцу Turhan Eddinu, sinu Abdul Hamida. Radi postupka Italije velika je ogorčnost u Beču. Kako su ustaše strategički vrlo dobro vodjeni, državljani se da je i tu prst Italije, koja je prenapadno s njima smpatizirala.

Gospodarstvo.

Potežkoće finansiјalnog položaja.

U finansijskim krugovima smatraju se vrlo pesimistički prilike državnih finansija Austro-Ugarske, Francuzke i Rusije. Austrijski proračun narastao je silno, a polovicu svega jede vojska i mornarica. Frankfurter Zeitung izražuje se vrlo nevoljivo o sistemu austrijske uprave, koja je doveća državne finansije u velike neprilike. Posljedice su neštrene unutarnje i vanjske politike, koja ide samo za tim, da ojača vojničku moć, mještje da se srede unutarnji odnosi i poveća produktivna snaga države.

Ali ni Francuzka se ne smije. Ljetosnji proračun pokazuje deficit od 600 milijuna. Državni dug Francuzke iznosi oko 30 milijarda, za koji se mora plaćati godišnje i on milijardi kamata, tako da proračuni moraju svršavati sa deficitom. U Francuzkoj nagomilalo se mnogo stranog papira. Suvše je Francuzka izcrpljena od Rusije, koja se takodjer borii s ekonomskom kriozom. I u Englezkoj te u Americi novčane obveznike također nisu povoljne.

Njemačka naprotiv može se povoljiti solidnošću svojih finansija. Dokaz je i u tomu, da je Njemačka spremna dati velike zajmove Bugarskoj i Brazilu, od čega će izvući velike gospodarske i političke koristi.

Organizacija bankovnih činovnika.

Iz Spita primamo: U četvrtak dne 18. ov. mj. bio je ovdje na praslasku predsjednik Društva činovnika jugoslavenskih novčanih zavoda kolega Lazo Gjuric. Tom prilikom je bio na bruku upriličen sastanak članova mjesne skupine bankovnih činovnika. Skupština je otvoreo predsjednik mjesne skupine g. Jakov Pasini, te je pozvano pravosuđe i državljani, da se učestvuju u sastanku. Pjevačkom družtvu „Velebit“ u Gospiću i 300. Pjevačkom družtvu „Hrvat“ u Gospiću i 300. Glasbenom družtvu u Gospiću K 400; Pjevačkom družtvu „Velebit“ u Gospiću K 200; Glasbenom družtvu u Gospiću K 200; Gospojinskom družtvu u Gospiću K 200; Planinarskom družtvu u Gospiću K 100; Višoje djevojčice, školi u Gospiću K 50; Širočini općine K 200.

Ovaj plemeniti čin, koji gdje Dragić ud. Pavelić služi na diku, neka je primjerom hrvatskog čenjenja!

Kruna sv. Stjepana. U hrvatskom saboru zast. Hrv. ustan je odlučno proti ovom nazivu te izjavio, da se njegova pravna svijest bunii, kad se ujveć spominje ta kruna sv. Stjepana. Dokazuje historijom, kako ta kruna sv. Stjepana nije imala nikakva prava na Hrvatsku. Nikada se nije do najnovijih magjarskih vremena nije Hrvatska stavljaljala pod kapu sv. Stjepana. Hrvatska nije prvična magjarska, te je sramota, da današnja većina prihvata magjarsko tumačenje o kruni sv. Stjepana, da su najveći autori reci, da je to tumačenje jedan historijski i pravni nonsens. Dok postoji de jure pristupni smjer državštva bankovnih činovnika i važnost organizacije.

Gosp. Gjuric, pôzdravljen od svih

skupinama, stavlja „zemalja krune sv. Stjepana“. Novčanik mirovinama, stavka „zemalja krune sv. Stjepana“. Kod glasovanja, koalicija prihvatala je taj naziv, što je izazvalo kod Starčevicanaca i kod ostale opozicije negodovanje i protest. Zast. Peršić dovršio je: vidjet ćemo se na izborima, koaliciju!

Nadbiskup dr. Bauer pokrovitelj narodnog blagdana. Na zamolbi odbora „Hrvatske narodne straže“, preuzeo je nad ovogodišnjim narodnim blagdanom pokroviteljstvo sam nadbiskup dr. Ante Bauer. Ovo je u običniju izazvalo razpoloženje.

Burni prizori u bosanskom saboru. Izakako je zast. Šola stavio upit radi dogodjaja na mostarskoj gimnaziji i predložio da se izaberne komisija koja će provesti istražu, u užasnu buku pitao je dr. Lazarović predsjedništvo o spekulacijama kod otkupu kmetova. Opozicija napala je poslanik Matkić dovršio je Katičiću, da je štati, izdajica i lopov. Usred najveće buke prekida je predsjedništvo županije.

Hrvati koji prodiču hrvatsko ime tudjini. Zagrebačim Balotakom, umjetnikom na guslama, doživio je prave trijumfe u Rimu, Genovi i u drugim mjestima. Parizički „Figaro“ javlja, da je hrvatski celista Juraj Tkaličić pobrav lovrike na koncertu u Parizu. Hrvatski kipar prof. Rudolf Valdec odlikovan je od srb-skog kralja redom Belog Orla. V. razreda radi slijede izrade. Doštevina spomenika.

Novi rektor hrvatskog sveučilišta. Za narednu školsku godinu izabran je za rektora profesor dr. Mijo Kišpatić.

Zupanijski izbori. U četvrtak obavljene su izbori šestorice skupština za zagrebačku zupanijsku skupštinu. Izabrani su bez protukandidata sve sami naši starčevicanici.

Svatuš sam svojim novcem gospodari; on ga može prigrati makar u gospodarstvu. Način je da dosada osigurano 4 milijuna kruna, ali je mobilno i odmah utjerivo samo 3 i pol mil. K. Kako manjak iznosi 6 i pol milijuna K, pak se to uzmü oblikov likvidacijski troškovi, treba još 3 i pol mil. K. Morat će se radi toga kod samoga stječaja vrlo štedljivo postupati, a svrha mi je, da se stvari primudra nagrada.

Prošle subote je iztražni sudac Stojanović bio kod baruna Vranicani u Oroslaviju, da ga presluša, jer je bio član ravnateljstva, ali ga nije našao. Nestalo je, jer se državno odjedinstvo odlučilo, da proti svim članovima ravnateljstva postupa odučno. Vranicani je 78 godina.

Proti kamatničtvu. Kod hr. vlade održana je anketa o lihvi, kojoj su prisustvovali i nar. zastupnici te predstavnici Irgovčko-obrtničkih komora, osječkog pravnog kluba i drugi. Nakon svestrane je debate primljena zaključak o lihvi za podlogu specijalne deklaracije, te će biti donešena pred sabor.

Domaće vijesti. Pravašica dobrotvorka. Gdje. Dražica udova Pavelić u Gospicu, da počasti usponom svog blagopokojnog supruga Nj. Nj. Onaj pako, koji novac cijenit znade, neka čita današnji oglas „Slovenske i hrvatske narodne straže“, po kojem može nabavkom dobrih i vrijednijih srećaka postići bogatstvo, svakako pak zajamčen mi je za svaku sreću barem po jedan godišnjak, trajna vrijednost srećaka i time sigurnost za njih potrošenog novca. Buduć da se vrši dođeđuje učenje već u ovim danima, pište već danas po pošiljku, što no vam je besplatno odmah pošalje: Valentijn Urbančić, Ljubljana 11.

Grad i okolica. GOSPODU PREDPLATNIKE molimo, da se sjeti svojih dužnosti te nam čim prije pošalju predplatu.

Ne obećanja ma činjenice. Splita „Zastava“ od 17. ov. mj. užipala se o Šibeniku. To je sasmost i razumljivo, jer po svim znakovima sudeći, Šibenik imade da odluci sudbinu Čitave Dalmacije — veći ona, a mi njoj ne protuslovimo. Ali da to bude, nije od potrebe svega onoga, što se našo stranci u onom članu pristiši. Njihovo sjeća našega zastupnika obećavati nego šutiti i raditi te doći sa gotovom činjenicom. Nije se dr. Dužibić ugledao u neke advokate šarlatane da izlazi pred narod samo obećanjima. Što je u našem listu iznenađeno o gradnjama koje će se obaviti u gradu i selima, nisu to riječi nego činjenice. Ako smo pisali, da će se graditi zgradu za realku, ona će se i graditi, jer je u drž. proračunu već određena svota od 250.000 K, suviše občina daje zemljište i svoj doprinos od 30.000 K. Ako smo rekli, da će se graditi put Jadrovac-Primošten-Rogoznica, na njemu se već radi, te je od drž. doprinos prije obroka od 40.000 K uvařen u proračun i davan ječ do 40.000 K uvařen. Rečemo, da će se graditi vodovod, i graditi će se, kako će se svakodana moći uverjiti.

Kada bi pak htjeli obećavati, i opet ne bi nam trebalo služiti se lažima, jer dr. Dulibić radi na mnogim stvarima, od velikog interesa po grad, po občinu i po Šibeniku kotar, na tolikim i takvim pitanjima, da ih dopisnik „Zastava“ sa svim svojim oviđešnjim prijateljima nije kada ni zamisliti. A na veliko zvono ne stavljamo ih, osim što poznata čestost našeg zastupnika ne tri vašarske reklame, i zato, jer Šibenik ima toliko „prijatelja“ koji bi jedva dočekali da mogu omesti svaku stvar koja je u

.. POLJODJEŠKA .. ZAJMOVNA BLAGAJNA

Zadruga uknjižena na neograničeno jamstvo u Šibeniku.

Ukamaće novac na uložne knjižice uz

5%

OBJAVA.

Dajemo na znanje p. n. Občinstvu da smo otvorili prodaju:

živoga vapna

uz cijenu od kruna **2.60** za sto kg.

ugašenog vapna

uz cijenu od krüna **2.** za sto kg.

sve franko tvornica Crnica-Šibenik.

Naručbe upućuju se na adresu BATTIGELLI & ROSSI - ŠIBENIK.

Sa veleštovanjem

Peć za proizvodjanje vapna
u Šibeniku.

AUTOGARAGE

NAJAM AUTOMOBILA.

Javljam p. n. občinstvu, da sam otvorio

**Autogarage
i najam automobila**
novih, vrlo elegantnih, za 4 i 5 osoba.

Ciene veoma umjerene.

TELEFON Br. 61.

NIKO ROSSI.

Predplatnici šaljite predplatu!

Najprikladniji dar za svaku prigodu jest

**INGEROV ::
ŠIVAĆI STROJ**
kojim se može šivati, vezati i vrpati.

Singer Comp. šivaći strojevi
dioničko društvo

ŠIBENIK, glavna ulica.

OSIGURANJA ŽIVOTA

u raznolikim najnovijim, modernim i vrlo povoljnijim kombinacijama preuzima jedini domaći osiguravajući zavod

„CROATIA“

Osiguravajuća zadruga u Zagrebu. - Utemeljena god. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj palači, u gaju Marovske i Prerađevićeve ulice.

GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Rijeka, Sarajevo i Ljubljana.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat
Telefon 25-24.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život :

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara :

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijskih poduzeća).
2. Osiguranja pokretinja (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sjena itd.).

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadržava imovina u svim poslovnim granama iznosi . K 3,375.050.88 Pridoh premija s pristojbama . . . . . K 1,571.135.97 Isplaćene odštete od postanka zavoda . . . . . K 6,400.996.52

Sposobni posrednici i akviziteri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolicu

VLAĐIMIR KULIĆ - SIBENIK

Naslov za brojnjave: „JADRANSKA“.

CENTRALA U TRSTU

Via della Cassa di Risparmio 5
(Vlastita kuća).

PODRUŽNICE: Dubrovnik — Kotor —
Ljubljana — Metković — Opatija
Šibenik — Split — Zadar.

Kupon založnica Zemljisko ve-
resijskog zavoda Kraljevin? Dalmacije ptičivi 1,11
kao i uvučene založ-
nice unovčuju se
kod

Jadranska Banke

u Trstu i svih

njenjih po-
držućnicu.

Uložne knjižice. — Pohrana i administracija vrijednosnih papira. — Ku-
poprodaja tuzemnih i inozem-
nih vrijednosnih papira, te de-
viza i valuta. — Osiguranje efek-
tata proti gubitku na tečaju pri
vučenju. — Žiro računi i tekući računi.
Unovčivanje mjenica, dokumenata, odre-
zaka i izvučenih vrijednosnih papira. — Kre-
ditna pisma, čehovi, vagila, naputnice. — Pre-
dujmovi i zajmovi na vrijednosne pupire, dionice
sreće, robu (Warrants), brodove itd. — Gradjevne
veresije.

Pretnici (Safes) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.

Pratnici (Safe) za čuvanje vrijednota u čeličnoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincama može držati svakorsne vrijednosti.